

Стомах

Стомахът, представлява торбовидно разширение на храносмилателния тракт, в което храната се задържа, подлага се на действието на стомашния сок и преминава във вид на каша към тънкото черво.

Формата на стомаха варира, но най-често е крушовидна. Вместимостта му е 1-2л. Стомахът е и се различават две стени: предна и задна. Двете стени преминават една в друга по двата ръба, които са закривени и се наричат кривини: малка и голяма кривина. Мястото, където хранопроводът се отваря в стомаха, се нарича кардиа (cardia). На срещуположния край на стомаха, на границата с дванадесетопръстника, се намира неговия изход, наречен пилор (pylorus). Частта пред пилора се дели на една по-разширена, наречена *antrum pyloricum* и една по-тясна част, завършваща при самия пилор – *snalis pyloricus*.

Дъно (fundus), се нарича сляпото издуване, което се намира над нивото на входа. Разположената под това ниво средна част на стомаха се нарича тяло (corpus).

Стомахът се разполага в най-горната част на коремната кухина, непосредствено под левия купол на диафрагмата. Входът на стомаха се намира вляво от X и XI гръден прешлен, а неговият изход (пилорът) надясно от XII гръден или I поясен прешлен.

Стената на стомаха е изградена от три основни слоя (обвивки):

А. Лигавица (*tunica mucosa*) - нагъната е и образува лигавични гънки (*plicae gastricae*). В областта на двете кривини те са надлъжно разположени. Освен гънки лигавицата образува и малки възвишения – *areae gastricae* (с диаметър 1-5mm). На тяхната повърхност се намират малки ямички (*foveolae gastricae*), в които се отварят стомашни жлези.

Лигавицата на стомаха е покрита с еднослоен цилиндричен епител. Образования на лигавичния епител са стомашните жлези, които се разполагат в *lamina propria*. Последната е изградена от съединителнотъкани влакна, инфилтрирани с лимфоцити. Мускулната пластинка на лигавицата – *muscularis mucosae*, е съставена от надлъжни и циркулярни мускулни влакна.

Жлезите на стомаха биват три вида:

1. Собствени стомашни жлези – разполагат се в областта на дъното и тялото на стомаха. Съдържат четири вида клетки: главни, пристенни, слюзни и аргентофилни.
 - Главните клетки отделят пепсиноген, който под влияние на солната киселина се привръща в пепсин. Те отделят в ранна детска възраст химозин, който предизвиква смилане на млякото. Счита се, че те отделят и интринзич фактор, който е необходим за абсорбцията на витамин В₁₂.
 - Пристенните клетки отделят в стомашния сок хлориди, хлорни йони, които се свързват с водородни йони и образуват солна киселина.
 - Слюзните клетки отделят слуз.
 - Аргентофилните - серотонин и ендорфин.

2. Кардиачни жлези – срещат се в кардията на стомаха. Произвеждат слузен секрет.
3. Пилорни жлези – срещат се в областта на пилора. Съдържат слузни клетки, а също и аргентофилни клетки, продуциращи соматостатин и гастрин.

Стомашният сок се състои от: солна киселина, слуз, пепсин, интринзич фактор, погълната слюнка и обратно навлизащ дуоденален сок. Лигавицата се свързва с мускулатурата чрез подлигавичен слой – *tela submucosa*. Той се състои от съединителна тъкан, чрез която лигавицата се закрепва към мускулната обвивка. Този слой съдържа кръвоносни и лимфни съдове.

Б. Мускулната обвивка на стомашната стена - *tunica muscularis*, е изградена от гладка мускулна тъкан, разположена в три слоя. Най-отвътре се намира кос слой. Средният мускулен слой е най-добре развит, мускулните влакна имат циркулярен ход. На границата между пилора и дванадесетопръстника той задебелява и формира мускулен пръстен – *m. sphincter pylori*, който регулира преминаването на храната от стомаха в дванадесетопръстника. Външният мускулен слой се състои от надлъжно разположени мускулни влакна и е слабо развит.

В. Външната обвивка на стомаха – *tunica serosa*, предсавлява част от серозната ципа на коремната кухина, наречена перитонеум. Чрез тънка съединителнотъканна подложка- *tela subserosa*, серозната ципа се закрепва за мускулната стена на стомаха. Свързването на стомаха със съседните органи става чрез дубликатури на перитонеума: чрез *ligamentum hepatogastricum* се свързва с черния дроб, чрез *lig. gastrophrenicum* с диафрагмата, чрез *lig. gastrolienale* със слезката, а чрез *lig. gastrocolicum* с напречното дебело черво.

Кръвоснабдяването на стомаха се осъществява от : *aa. gastrica sinistra et dextra*, *gastroepiploica dextra et sinistra*. Венозната кръв от стомашната стена се оттича в системата на *v. portae*, но съществуват връзки и със системите на горната и долната куха вена. Лимфата от стомаха се оттича в различни посоки. Инервацията на стомаха се осъществява от симпатикови и парасимпатикови нерви – *n. sympaticus* и *n.vagus*.